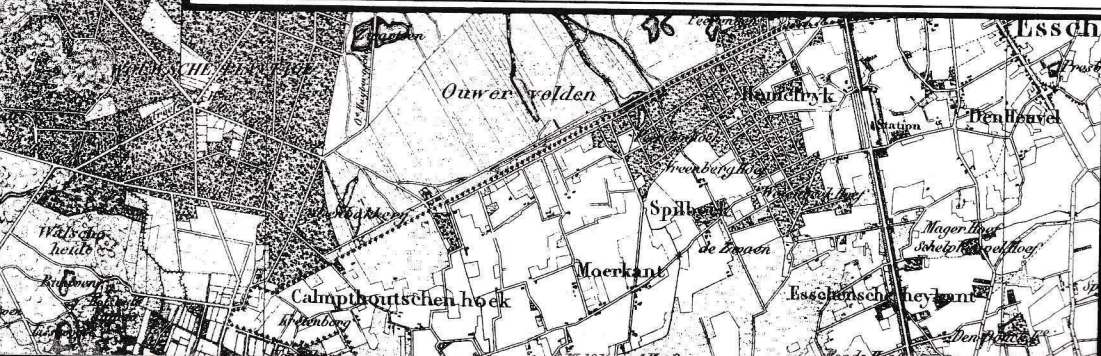

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

Wouw in de Tweede Wereldoorlog

Reconnaissance Regiment bij Doggen

In oktober 1994 was een groep Engelsen te gast in de gemeente Wouw. Zij waren in oktober 1944 aanwezig bij de bevrijding van de gemeente. Een van hen was de 73-jarige Rupert E. Dorgan uit Wokingham. Hij kwam in de nacht van 27 op 28 oktober 1944 bij de boerderij van de familie Doggen-de Bie in de Plantagebaan aan. Het was de boerderij waar nu Eddy Doggen met zijn gezin woont (Plantagebaan 75). Mister Dorgan vertelde tijdens zijn bezoek aan Wouw zijn verhaal over de bevrijding van het dorp en datgene wat daar aan vooraf ging. Dit verhaal is te meer interessant omdat het licht werpt op een onderdeel van de bevrijding van Wouw dat in de historische overzichten van de diverse Engelse en Canadese troepen nooit is belicht. Wel leeft het verhaal onder een deel van de oudere Wouwenaren voort.

Rupert E. Dorgan vocht bij het 49ste Reconnaissance Regiment (Recce), Royal Armoured Corps. Hij vertrok voor zijn missie richting Wouw vanuit Turnhout. De operatie waar het om ging droeg de naam Clarkeforce.¹⁾ Rupert Dorgan vertrok daar met een commandovoertuig en vier kleine tanks. In de voorste tank was een kaart aanwezig waarop het punt stond aangegeven dat ze moesten bereiken. Omdat het erg modderig was en de opmars langzaam ging, bereikten ze pas op de 27ste oktober 's avonds na het invallen van de duisternis het punt op Oostelaar waar ze hun bivak op zouden slaan. Dat punt lag bij de boerderij van Gerard Doggen.

Verkenning

Toen dat klaar was werden rond tien uur twee patrouilles op pad gestuurd om de omgeving te verkennen.

Boerderij
enkele Duitsers gedood

T. Bithell
A. Roberts
R. Dorgan

nachtelijke patrouille te voet

Nachtelijke patrouille te voet
o.l.v. L. Dickinson

Patrouilles begonnen om
10 uur 's avonds

DE BOERDERIJ VAN DOGGEN

27/10/1944

DUITSERS

SPOORLIJN

Tekening die Rupert E. Dorgan maakte van de richting waarin de twee patrouilles gingen op 27 oktober 1944.

"De eerste patrouille vertrok richting de spoorwegovergang bij het dorp Wouw. Die patrouille stond onder leiding van sergeant L. Dickinson. Hij kwam met zijn patrouille terug met de mededeling dat er bij de spoorwegovergang antitankgeschut was opgesteld en dat er mitrailleurs aanwezig waren.

Zelf ging ik met een tweede patrouille mee. Met mij gingen sergeant Bithell en verder Roberts, een cavalerist en nog een derde persoon maar zijn naam wil me niet meer te binnen schieten.

We gingen in zuidwestelijke richting door een sloot. Er moet daar een bovengrondse elektrische leiding hebben gehangen, want die maakte een fluitend geluid.²⁾ In die richting lag een boerderij die we tot op een meter of vijftig naderden. Daar hielden we halt om te luisteren of we iets hoorden.

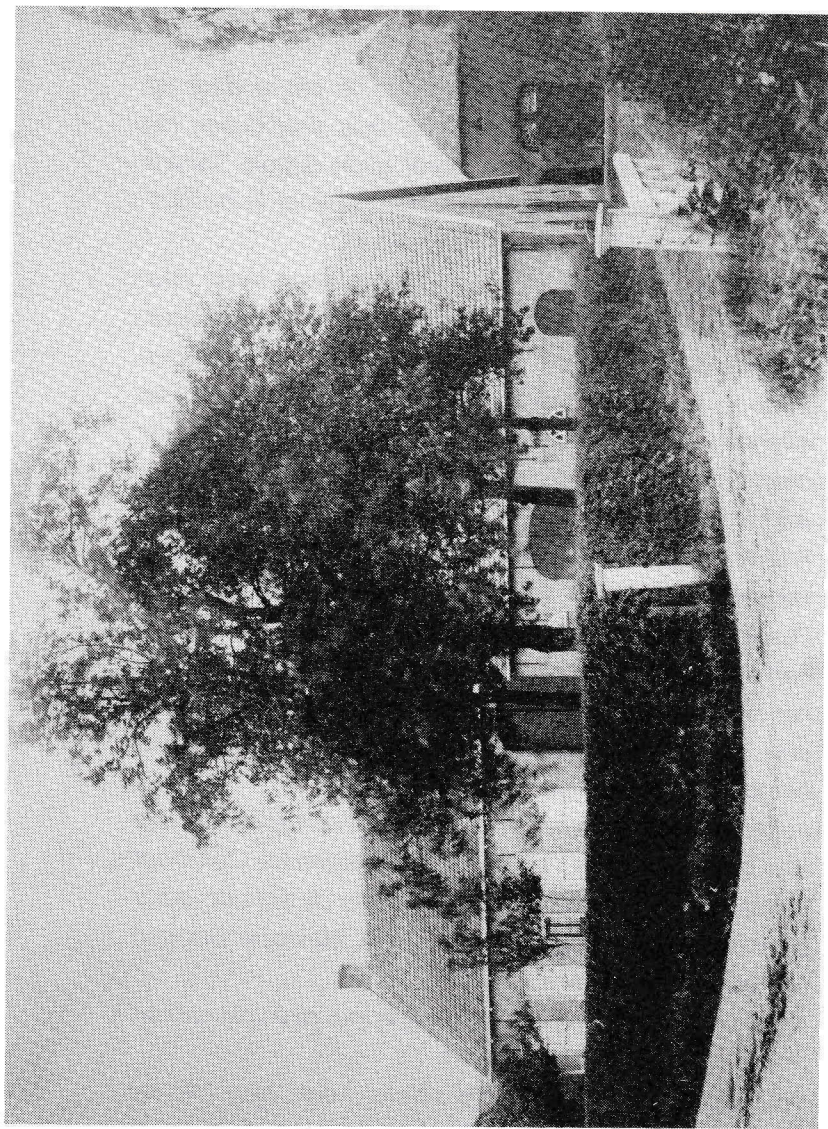
Cavalerist Roberts ging om de boerderij heen en plotseling stond Bithell oog in oog met een Duitser met een stengun die hij wist te doden. Roberts verkeerde in de veronderstelling dat Bithell gedood was en begon te schieten, terwijl Bithell begon te roepen 'Stop, stop !'.

Dit alarmeerde natuurlijk de Duitsers en we trokken ons na een schotenwisseling zo snel mogelijk terug naar ons bivak bij de boerderij van Doggen."

Ver na middernacht waren de Engelsen terug en ze namen hun intrek in een van de kamers van het huis. Daar konden ze ook hun kousen en schoenen laten drogen die tijdens de patrouille flink nat waren geworden.

Inferno

Bij het ochtendgloren openden de Duitsers het vuur op de boerderij. Ze schoten vanuit de richting van de steenfabriek en de stal raakte in brand en de schuur kreeg een aantal voltreffers. De Engelsen vroegen

De boerderij van de familie Doggen-De Bie zoals die er kort na de oorlog uitzag. Hier vonden de verschrikkelijke gevechtshandelingen plaats zoals R. Dorgan die beschrijft. (Foto collectie E. Doggen - Wouwe).

om assistentie en die kwam ook snel. Een drietonner met munitie werd geraakt en ging in brand. Aan alle kanten leken de Engelsen door Duitsers omringd.

"Overal vloog het glas uit de ramen. Ik stond daar op mijn blote voeten. Wij zijn door het huis naar buiten het erf op gerend en in een greppel gaan liggen. Tijdens die actie zagen we groepen Duitsers te voet in de richting van het Spuitendonkse bos trekken.

Twee van onze brens in de greppel vuurden terug naar de Duitsers, maar die hadden een gemakkelijk doelwit. Tussen de gebouwen van de boerderij van Doggen stonden vier van onze rupsvoertuigen (halftracks). Het was een paniekerige situatie, want niemand wist wat er precies gebeurde. Explosies, knallen en lichtflitsen volgden elkaar op.

Wat ik toen niet wist, was dat er 's nachts twee secties van elk zeven man infanteristen van de Royal Scots Fusilliers waren aangekomen. Die hadden in de schuur een slaappleats gevonden³⁾. Ze lagen langs de kant in het hooi te slapen. In de schuur klonk een explosie van een ontploffende granaat die door de Duitsers naar binnen was geschoten.

Luitenant Probert werd bij deze actie zwaargewond. Zijn ene been was bijna van het lichaam afgerukt. Ook boer Gerard Doggen en zijn vrouw waren in de schuur, maar zij zaten in een gang tussen het hooi. Mevrouw Doggen liep een fikse hoofdwond op.

Ikzelf liep kort hierna vanuit de greppel naar de schuur om twee mokken rum te halen.

Toen ik om de deur van de schuur keek, hing die vol rook en toen die was opgetrokken leek het of de Fusilliers gewoon doorsliepen. Niemand bewoog zich."

DR. J. J. PAGE

Cpl R.E. DORGAN

2

DORGAN GING OM RUM

**NIET OP SCHAAL EN
UIT MIJN GEHEUGEN
GENOTEERD**

AANTAL RUPSVOERTUIGEN

MEVR. DOGG
GEWOND

ROYAL SCOTS FUSILIERS
HET AANTAL SLACHTOFFERS
WEEET IK NIET
BEGRAVEN OP 'T OORLOGSKERK
BIJ BERGEN OP ZOOM

Lt. S.G. PROBERT - GEWOND
Kp. S.T.G. HURST - GEDOOD
Sld. A.J.J. WRIGHT- GEDOOD
Sld. A.J. MURELL - GEDOOD
Kpl. C.E. PRICE - GEDOOD

NAAR WOUW IN DE LATE OCHTEND VAN 28/10/1944

DUITSE SCHUTTERS RAKEN MUNITIETRUCK

Situatietekening van de boerderij van Doggen en de directe omgeving in de ochtend van 28 oktober 1944. De nummers geven de volgorde van de gebeurtenissen aan.

Behalve de zwaargewonde luitenant Probert, werden korporaal S. Hurst, de cavaleristen A. Wright en A. Murell en soldaat 1e klas C. Price bij deze actie gedood. Er bleken ook verschillende Fusilliers gedood en anderen zwaargewond te zijn."

Volgens Rupert Dorgan trokken hij en zijn mannen zich terug bij de schuur en er werd om een rookgordijn gevraagd om de Duitsers het zicht te ontnemen en om de nog levende manschappen te beschermen. De gewonden werden zo snel mogelijk verbonden en gewonden en doden werden zo snel mogelijk in de richting Antwerpen afgevoerd. Deze doden werden niet als gedood in Wouw geregistreerd en daarom is nog steeds niet exact bekend hoeveel mensen er bij deze actie gedood en gewond werden.

Een Sherman tank die beschutting had gezocht bij de schuur van Doggen en het open veld inreed werd, getroffen en de gehele bemanning vond de dood.

Dorp Wouw

In de voormiddag van 28 oktober rukten Rupert Dorgan en zijn mannen op richting Wouw.

Hij is vermoedelijk langs de Plantagebaan het dorp binnengekomen en via de Bergsestraat doorgereden naar de Markt.⁴⁾

"Wij zijn op de 28ste en 29ste in het dorp Wouw gebleven. Ik sliep in een huis op de Markt. De dochter die daar in huis was, beweerde dat dit het huis van de burgemeester was.⁵⁾ In de ochtend van 29 oktober zijn we vertrokken vanuit Wouw. Het was er toen erg rustig."

Eddy Doggen bevestigt het verhaal van de felle gevechten rondom hun boerderij. Hij heeft zijn vader daar heel vaak verhalen over horen vertellen. De stal was in brand gevlogen en de schuilkelder die in de tuin gemaakt was, was volkomen vernield, zodat vader en moeder in de schuur hun heil moesten zoeken. Ook Jan Buijk zat tijdens de granaat-aanval in deze schuur. Tijdens deze gevechtshandelingen werd moeder

Rupert E. Dorgan als jonge militair. Hij vocht tijdens de oorlog bij Wouw en komt nog regelmatig bij de familie E. Doggen aan de Plantagebaan. Hij schreef na de oorlog een boekje met gedichten. Speciaal voor de acties rondom de boerderij van Doggen schreef hij het gedicht: 'Just Another Day' (Foto collectie R. Dorgan - Wokingham)

Doggen aan het hoofd gewond door een granaatscherf. In een gevechtspauze zijn vader en moeder Doggen in een gepantserd voertuig afgevoerd naar het veldhospitaal bij de Wouwse Hil. Dat veldhospitaal was gevestigd bij de familie Doggen-Brooijmans (Plantagebaan 98). Later is daarover wel eens verwarring ontstaan omdat mensen dachten dat het veldhospitaal ook bij de familie Doggen-De Bie was, maar dat klopt niet.

Toen vader en moeder Doggen vertrokken stond de stal in brand en waren de Engelsen op het dak van het woonhuis de brand aan het blussen.

De buurman van de familie Doggen, Merijn Elst, was met zijn knecht op zijn boerderij achtergebleven. Tijdens een gevechtspauze vluchtten zij door de sloot langs de weg richting de boerderij van Doggen. Toen ze bij de toegangsdam van deze boerderij uit de sloot kropen is Merijn Elst door de Duitsers, die de weg onder schot hielden, doodgeschoten.⁹⁾

Moeder Doggen werd later naar een hospitaal achter het front gevoerd om daar verder behandeld te worden.

Contact

De manier waarop Eddy en Marjo Doggen-Meeuwissen na de oorlog in contact kwamen met Rupert en Mya Dorgan is op zich ook aardig. Dat gebeurde in de zomer van 1979. Marjo Doggen zegt daarover:

"Op een zondagmiddag kwam er een auto met een Engels kenteken het erf opgereden. Het paar was op weg naar Vlissingen om op de boot naar Sheerness te gaan. Rupert vroeg of hij de schuur mocht bekijken, want dan wist hij het zeker. Hij dacht namelijk, rijdend over de snelweg, de plek herkend te hebben. Over oriëntatievermogen gesproken!

Door de kogel- en granaatbeschadigingen die nog steeds in de schuur zitten, wist hij het zeker. Dit was de boerderij waar hij een veelbewogen nacht vertoefd had

tijdens de bevrijding van Wouw. Ik meen me te herinneren dat ze toen zelfs de boot gemist hebben.

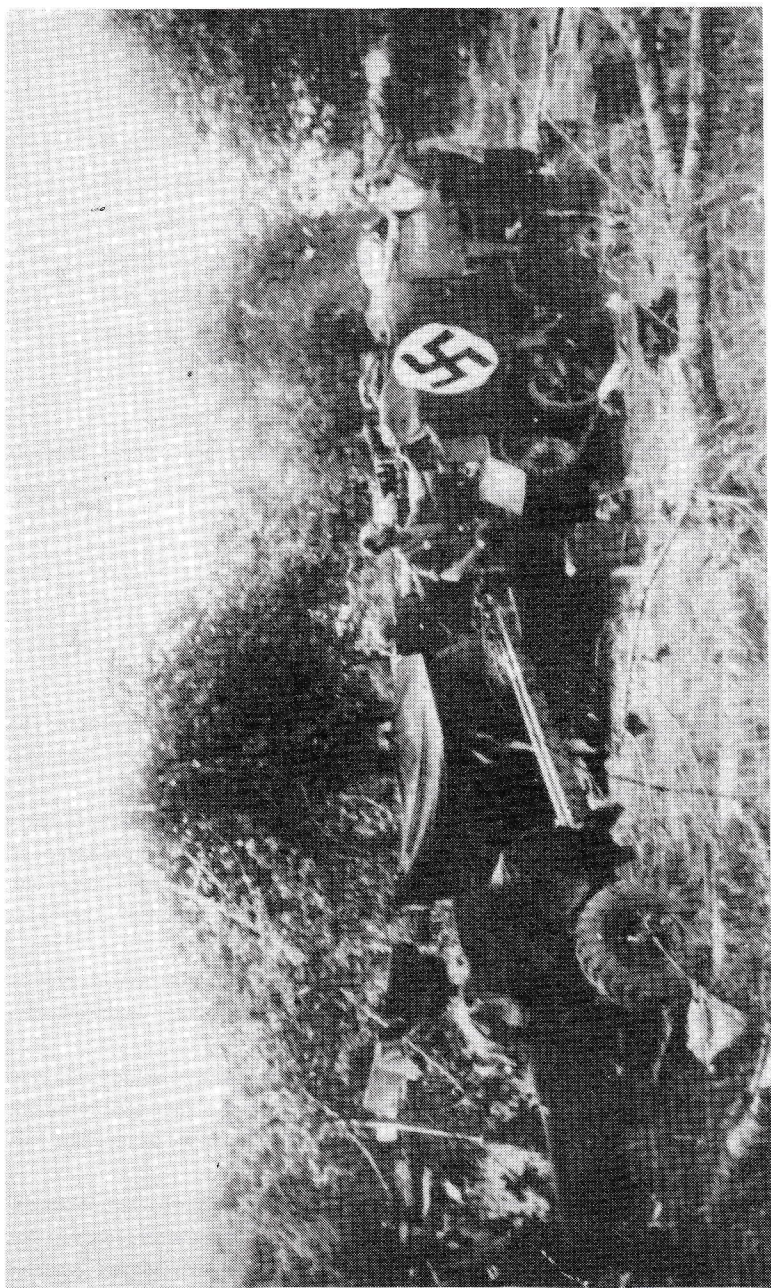
Rupert en Mya zijn prachtmensen. Rupert heeft echte Engelse humor, is nog steeds erg actief en heeft zijn eigen aanemersbedrijf. Ook Mya, zijn vrouw, die hij in Nederland in de oorlog heeft ontmoet, zit nog niet stil. Zij geeft balletles in de studio die Rupert voor haar gebouwd heeft. Ondanks haar zeventig is ze nog bijzonder lenig. Met de spagaat heeft ze geen enkele moeite !

Nog regelmatig komen Rupert Dorgan en zijn vrouw Mya naar Nederland en niet alleen op familiebezoek, maar ook om bij hun uitgebreide vrienden- en kennissenkring langs te gaan.

Wouw, 13 juli 1995

Noten:

1. De naam Clarkeforce komt van brigadier W.S. Clarke die als commandant van de 34ste Tank brigade een mobiele colonne aanvoerde die de rechterflank van de Canadezen moest beschermen.
De eenheid bestond uit troepen van het 107de Regiment en het 49ste Division Reconnaissance Regiment. Er waren een aantal automatische antitankwapens aan toegevoegd en een compagnie infanterie van het Leicestershire Regiment. (Uit: The Kings Own Royal Regiment, 1914-1950. Deel III. Door Col. J.M. Cowper, 1957)
2. Waarschijnlijk is de patrouille van Dorgan in de richting van de Akkers getrokken. Vanuit de boerderij van Gerard Doggen is dat inderdaad in zuidwestelijke richting en daar staan ook enkele boerderijen.
De lezer dient er wel op bedacht te zijn dat in 1944 de rijksweg er nog niet was en dat de weg vlak langs de boerderij van Doggen liep. De Plantagebaan loopt daar nu dood, maar vroeger ging die gewoon rechtdoor in de richting van Wouwse Plantage.
3. Harold Coles, die via Riet Vos-Oomen in de Vierschaer 2-'91 zijn verhaal deed, geeft aan dat in de schuur van de familie Doggen-de Bie infanteristen van het 49ste West-Riding Regiment Reconnaissance zaten. Rupert Dorgan beweert echter met stelligheid dat dit niet waar is.

De Engelsen veroverden heel wat gevechtsmateriaal op de Duitsers. Soms ook brachten ze op hun eigen voertuigen hakenkruizen aan om de Duitsers in verwarring te brengen. Een foto van R. Dorgan van zo'n situatie. (Foto collectie R. Dorgan - Wokingham).

4. Ook dit is in tegenstelling met het verhaal van Harold Coles die aangeeft dat hij op 27 oktober Wouw is binnengereeden. Coles' verhaal staat ook in tegenstelling tot alle officiële documenten en de geschiedschrijving van de diverse legereenheden, die steeds 28 oktober als de bevrijdingsdatum voor Wouw noemen. Dor-gan onderschrijft die 28ste oktober nogmaals.

In tegenspraak met de bewering van Coles is ook het feit dat op 27 oktober om kwart over drie de Lambertustoren werd opgeblazen door de Duitsers. Volgens Coles zouden de Engelsen op dat moment echter al door het centrum van het dorp geweest zijn.

5. Hier zou sprake kunnen zijn van het pand waar nu de bakkerij "t Lekker Plekske" in is gevestigd.
6. Marinus Elst overleed op 27 oktober 1944. Zie ook Vierschaer 1/2-'85; blz 66)

